

Riksrevisionens rapport om överenskommelser mellan regeringen och SKL inom hälso- och sjukvården

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 2014/15:52 Riksrevisionens rapport om överenskommelser mellan regeringen och SKL inom hälso- och sjukvården. Ingen motion har väckts med anledning av skrivelsen. I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av Riksrevisionens rapport Överenskommelser mellan regeringen och SKL inom hälso- och sjukvården – frivilligt att delta men svårt att tacka nej (RiR 2014:20). Vidare redovisas regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens rekommendationer i rapporten. I och med skrivelsen anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Överenskommelser mellan regeringen och SKL inom hälso- och sjukvården	5
Riksrevisionens granskningsrapport	5
Regeringens skrivelse	5
Utskottets ställningstagande.....	7
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Skrivelsen.....	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Överenskommelser mellan regeringen och SKL inom hälso- och sjukvården

Riksdagen lägger skrivelse 2014/15:52 till handlingarna.

Stockholm den 21 maj 2015

På socialutskottets vägnar

Emma Henriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Henriksson (KD), Veronica Palm (S), Cecilia Widegren (M), Lennart Axelsson (S), Per Ramhorn (SD), Finn Bengtsson (M), Mikael Dahlqvist (S), Anders W Jonsson (C), Jan Lindholm (MP), Amir Adan (M), Kristina Nilsson (S), Carina Herrstedt (SD), Karin Rågsjö (V), Hans Hoff (S), Yasmine Larsson (S), Sofia Fölster (M) och Emma Carlsson Löfdahl (FP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Riksdagen överlämnade Riksrevisionens rapport Överenskommelser mellan regeringen och SKL inom hälso- och sjukvården – frivilligt att delta men svårt att tacka nej (RiR 2014:20) till regeringen den 1 oktober 2014. Regeringen återkom till riksdagen den 27 januari 2015 med skrivelse 2014/15:52 Riksrevisionens rapport om överenskommelser mellan regeringen och SKL inom hälso- och sjukvården.

I detta betänkande behandlas regeringens skrivelse. Ingen motion har väckts med anledning av skrivelsen.

Riksrevisor Jan Landahl med medarbetare informerade utskottet om granskningsrapporten (RiR 2014:20) den 18 november 2014.

Utskottets överväganden

Överenskommelser mellan regeringen och SKL inom hälso- och sjukvården

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Riksrevisionens granskningsrapport

Rekommendationer

Sammantaget gör Riksrevisionen bedömningen att regeringen har använt överenskommelser på ett sätt som styr vad landstingen gör inom vården till den grad att det rubbat balansen mellan landstingen och staten när det gäller styrningen av vården. Riksrevisionen riktar därför följande rekommendationer till regeringen i syfte att överenskommelserna ska utformas och användas på ett bättre sätt inom hälso- och sjukvården i framtiden:

- Minska antalet överenskommelser så att landstingen klarar att ta emot dem.
- Ge landstingen större handlingsutrymme och rimliga förutsättningar att planera.
- Var restriktiv med prestationsersättning i överenskommelserna.
- Om prestationsersättning ska användas i fortsättningen bör regeringen utreda och förtydliga hur landstingen ska redovisa ersättningen.

Regeringens skrivelse

Regeringens bedömning av Riksrevisionens rekommendationer

Minska antalet överenskommelser

Regeringen instämmer i Riksrevisionens iakttagelse om antalet överenskommelser och samordningen av överenskommelserna på området.

Regeringen avser att mer noggrant överväga när överenskommelser behöver utvecklas, men avser att även fortsättningsvis utveckla överenskommelser tillsammans med landstingen när det är motiverat. Vid utveckling av överenskommelser bör också de problem som Riksrevisionen angett i sin rapport beaktas i större utsträckning. Inte minst kommer regeringen att mer se till helheten.

Regeringen kommer att ha som ambition att minska antalet överenskommelser. För regeringen är det även viktigt att minska det totala antalet styrsignaler och specifika krav i överenskommelserna sammantaget.

Även i fortsättningen är det särskilt viktigt att överenskommelserna utgör frivilliga åtaganden för landstingen och att de bygger på en gemensam problemformulering framtagen i nära samarbete mellan regeringen och landstingen.

För att också säkerställa en ökad samordning av överenskommelsernas innehåll framöver förhandlas innehållet i dem nu i större utsträckning vid gemensamma tillfällen. Regeringen kommer också i kommande överenskommelser att ta större hänsyn till de samlade effekterna av alla överenskommelser.

Större handlingsutrymme och rimliga förutsättningar att planera för landstingen

Regeringen delar Riksrevisionens syn på att överenskommelserna kan påverka landstingens handlingsutrymme och förutsättningar att planera.

Regeringen ser att de senaste årens utveckling med bl.a. ett ökat antal överenskommelser och krav kan påverka landstingens handlingsutrymme. Samtidigt är det frivilligt för landstingen att ingå en överenskommelse med regeringen. Kraven i överenskommelserna bör också utgå från Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) bedömning av landstingens prioriteringar och mottagarkapacitet. Regeringen har som ambition att ändra utvecklingen genom att minska antalet överenskommelser och krav.

Överenskommelserna ger enligt regeringen ett relativt långsiktigt besked om medelstilleddning till landstingen, givet det regelverk som styr statens budgetprocess.

Var restriktiv med prestationsersättning

Regeringen instämmer delvis i Riksrevisionens kritik av prestationsersättning och kommer att vara mer restriktiv med denna ersättningsmodell framöver. Regeringens intention är att mer noga överväga när prestationsbaserad ersättning bör användas och då främst på områden där analyser tyder på att det ger tydliga fördelar och resultat samt tydligt bidrar till ökad måluppfyllelse.

Regeringen delar delvis Riksrevisionens syn på att prestationsersättning sänder motstridiga styrsignaler jämfört med det kommunala utjämnningssystemet och det kommunala självstyret, men anser att det i vissa fall där det ger tydliga fördelar kan vara motiverat med prestationsbaserad ersättning. Det är också viktigt att utvärdera användandet av prestationsbaserade ersättningar.

Utred och förtydliga hur landstingen ska redovisa ersättningen

Regeringen delar inte Riksrevisionens bedömning att regeringen bör utreda och förtydliga landstingens redovisning av prestationsersättningarna. Regeringen bedömer att det för närvarande inte finns något behov av en utredning eller ett förtydligande. Det ankommer på landstingen att följa gällande regelverk.

Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser

När det gäller Riksrevisionens bedömning att regeringen har använt överenskommelser på ett sätt som styr vad landstingen gör inom vården till den grad att det rubbat balansen mellan landstingen och staten i fråga om styrningen av vården, vill regeringen tydliggöra att rapporten främst berör överenskommelser som ingåtts av den förra regeringen.

Regeringen instämmer samtidigt i kritiken att de senaste årens utveckling, som inneburit att överenskommelserna har blivit allt fler och alltmer detaljerade och innehållit flera olika styrsignaler, har inneburit en ökad styrning av landstingen. Regeringens avsikt är att ändra denna utveckling. Regeringens avsikt är att minska antalet överenskommelser. Regeringen anser dock att det är rimligt att även fortsättningsvis ingå överenskommelser med SKL inom hälso- och sjukvårdsområdet i de fall man finner behov av det. Vidare kommer regeringen att se över det sammantagna antalet krav i överenskommelserna och vara mer restriktiv med att använda prestationsersättning än tidigare. Om prestationsersättning används, kommer det att vara på områden där analyser tyder på att det ger tydliga fördelar och resultat. Regeringen har också som ambition att i framtida överenskommelser med SKL beakta relevanta iakttagelser som Riksrevisionen lyfter fram i sin rapport.

Regeringens intention är också att innehållet i överenskommelserna kontinuerligt ska fortsätta att utvecklas.

Regeringens fortsatta behandling av rapporten

Mot bakgrund av de förändringar som regeringen håller på att genomföra av överenskommelserna inom hälso- och sjukvården bedömer man att några ytterligare åtgärder inte behöver vidtas. Rapporten anses därmed vara slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning av Riksrevisionens rapport Överenskommelser mellan regeringen och SKL inom hälso- och sjukvården – frivilligt att delta men svårt att tacka nej (RiR 2014:20). Vidare ser utskottet positivt på regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens rekommendationer i rapporten. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2014/15:52 Riksrevisionens rapport om överenskommelser mellan regeringen och SKL inom hälso- och sjukvården.